

ПІСКУН Олександр,
*аспірант кафедри адміністративно-правових
дисциплін, Донецький державний університет
внутрішніх справ*

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІЙСЬКОВОГО УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНОЮ ГВАРДІЄЮ УКРАЇНИ

Важливим завданням цього дослідження слугує визначення правових основ військового керівництва, що, своєю чергою, надасть змогу уточнити поняття та структурні елементи мети адміністративно-правового статусу командувача НГУ.

Так, І.М. Коропатнік розкриває поняття мети військового управління (керівництва) через взаємодію Збройних Сил України з громадськістю. Дослідник обстоює позицію, відповідно до якої особливості мети військового управління ЗСУ полягає у її законодавчому визначенні. Будучи державним військовим органом, Збройні Сили України реалізують цілі, визначені Конституцією та законами України. Разом з цим, мета діяльності громадських інституцій може бути як формалізованою, так і задекларованою, тобто втіленою у нормативно-правові приписи [1, с. 212]. Висловлене твердження дозволяє зробити два важливих висновки: а) цілі військового управління не можуть існувати поза межами законодавчих актів, тобто мають законодавче закріплення; і б) мета військового керівництва завжди обумовлена потребами громадянського суспільства щодо існування у безпечному середовищі.

Відповідно до Конституції України та вищезгаданої Стратегії воєнної безпеки, на ЗСУ разом з силами оборони покладено завдання щодо забезпечення оборони України, захисту її суверенітету, територіальної цілісності і недоторканності [2]. Уточнення змісту цього конституційного положення дозволяє твердити, що мета діяльності сил оборони полягає у забезпеченні національної безпеки країни, шляхом застосування зброї та військової техніки спеціально створеними військовими формуваннями. Водночас, дедалі частіше обстоюється позиція, відповідно до якої забезпечення національної безпеки країни не може асоціюватися виключно із застосуванням збройної сили, а інтерпретується у якості стримуючого військово-політичного інструменту, спрямованого на протидію зовнішнім загрозам та забезпеченого тісною співпрацею з населенням [1, с. 214-215].

Вказаний висновок щодо сучасної концепції національної безпеки, успішна реалізація якої досягається за допомогою взаємодії з громадськістю знаходить відображення у статті 3 Закону України «Про основи національного спротиву», відповідно до якої мета національного спротиву полягає у підвищенні обороноздатності держави, наданні обороні України всеохоплюючого характеру, сприянні забезпеченню готовності громадян України до національного спротиву [3]. Тому цілком очевидно, що складові елементи мети військового управління Національною гвардією, визначені у

статті 7 Закону № 876, повинні бути доповнені цілями, які передбачають активне залучення громадськості до оборони країни та забезпечення її національної безпеки.

Визначення цілей забезпечення воєнної безпеки на найвищому, конституційному рівні обумовлює необхідність формування компетентного й професійного апарату військового керівництва, покликаного здійснювати виконавчу владу безпосередньо у Збройних Силах та інших, утворених відповідно до законодавства військових формуваннях, здатного вести постійну організаторську роботу щодо втілення в життя прийнятих органами державної влади рішень, що відносяться до компетенції сил оборони. Організація та здійснення державного управління у військовій сфері, з урахуванням специфіки її функціонування, підтримання високого ступеня бойової готовності сил оборони до відбиття агресії, виконання завдань відповідно до міжнародних зобов'язань України, є найважливішим напрямком діяльності держави.

Організаційна структура органів військового керівництва, правові форми їх діяльності, передбачені законодавством, розпорядчі і контрольні повноваження спрямовані на визначення життєздатності та ефективності концепції військового управління. А наукова розвідка вказаних напрямків державного управління у військовій сфері має велике значення для правильного розуміння проблем військового будівництва Збройних Сил, розроблення рекомендацій органам військового управління щодо найбільш раціональних, науково обґрунтованих організаційно-правових форм діяльності та методів керівництва військами.

Військове керівництво має правовий характер. За своєю суттю та спрямованістю це регулююча, виконавча і розпорядча діяльність, спрямована на виконання законів у сфері врегулювання основних питань функціонування сил оборони. З метою реального виконання нормативних приписів з питань оборони, органи військового керівництва, які здійснюють виконавчу владу у військовій сфері, наділяються необхідними державно-владними повноваженнями.

Однак, характерною особливістю організації військового керівництва у Національній гвардії, слугує наділення Президента України та Міністра внутрішніх справ контрольними повноваженнями щодо призначення та звільнення з посад найвищого командування Національної гвардії. Так, командувач Національної гвардії України призначається на посаду Президентом України за поданням Міністра внутрішніх справ України та звільняється з посади Президентом України.

Перший заступник та заступники командувача Національної гвардії України призначаються на посади за поданням командувача Національної гвардії України та звільняються з посад Президентом України.

Керівники структурних підрозділів головного органу військового управління Національної гвардії України, органів військового управління оперативного-територіальних об'єднань та вищих військових навчальних закладів Національної гвардії України призначаються на посаду за погодженням з

Президентом України і звільняються з посади Міністром внутрішніх справ України [4].

Крім цього, Президент України та Кабінет Міністрів України здійснюють відповідно до чинного законодавства загальнодержавне керівництво Збройними Силами України та силами оборони. Наприклад, Президент України як глава держави і Верховний головнокомандувач Збройними Силами України затверджує Стратегію воєнної безпеки [5], призначає і звільняє вище командування ЗСУ, відповідно до Закону України «Про правовий режим воєнного стану» [6] вводить на території держави або в окремих її місцевостях воєнний стан, оголошує загальну або часткову мобілізацію, затверджує Положення про Генеральний штаб Збройних Сил України [7], видає укази про призов на військову службу та звільнення з військової служби.

Водночас, Кабінет Міністрів України затверджує Положення про Міністерство оборони України [8], Положення про Міністерство внутрішніх справ [9], План основних заходів цивільного захисту [10] та деякі інші підзаконні правові акти у військовій сфері.

Також, активний управлінський вплив на військове керівництво держави здійснюють законодавча та судова гілки влади. Верховна Рада України, приймаючи в установленому порядку закони, визначає основні принципи і норми поведінки в сфері забезпечення оборони та воєнної безпеки держави. Судова влада, володіючи незалежністю і можливістю безпосереднього впливу на суспільні відносини в цій сфері, встановлює режим безумовного дотримання чинних законів та інших нормативних правових актів.

Висновки. На підставі вищевикладеного, для уточнення мети військового керівництва у Національній гвардії України, спробуємо сформулювати цілі та визначити пріоритетні напрямки здійснення військового керівництва Національною гвардією України, а саме: а) централізація військового управління в НГУ; б) забезпечення підконтрольності органів військового управління і посадових осіб Національної гвардії командуванню ЗСУ та вищим органам державної влади в особливий період; в) єдиноначальність на правовій основі; г) забезпечення військової дисципліни; д) оптимальне поєднання структури й повноважень органів військового керівництва НГУ покладеним на них завданням та визначеним напрямкам службової діяльності; е) комплексний підхід до реалізації мети військового керівництва, шляхом залучення громадськості до виконання окремих завдань і функцій Національної гвардії.

Список використаних джерел

1. Коропатнік І.М. Адміністративно-правові засади взаємодії громадянського суспільства і Збройних Сил України : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07 / Міжрегіональна академія управління персоналом. Київ, 2016. 519.
2. Конституція України. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
3. Про основи національного спротиву: Закон України від 16.07.2021 № 1702-IX. Відомості Верховної Ради України. 2021. № 41. Ст. 339.

4. Про Національну гвардію України: Закон України від 13.03.2014 № 876-VII. Відомості Верховної Ради України. 2014. № 17. Ст. 594.
5. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 25 березня 2021 року «Про Стратегію воєнної безпеки України»: Указ Президента України від 25.03.2021 № 121/2021. Урядовий кур'єр. 2021. № 59.
6. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05.2015 № 389-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2015. № 28. Ст. 250.
7. Про Положення про Генеральний штаб Збройних Сил України: Указ Президента України від 30.01.2019 № 23/2019. Офіційний вісник Президента України. 2019. № 2. Ст. 22.
8. Про затвердження Положення про Міністерство оборони України: Постанова Кабінету Міністрів України від 26.11.2014 № 671. Офіційний вісник України. 2014. № 97. Ст. 2796.
9. Про затвердження Положення про Міністерство внутрішніх справ України: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.10.2015 № 878. Урядовий кур'єр. 2015. № 207.
10. Про затвердження плану основних заходів цивільного захисту на 2021 рік: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 28.12.2020 № 1659-р. Урядовий кур'єр. 2021. № 6.

ПОЛЯКОВ Євген,
*курсант 306 навчального взводу факультету
№1, рядовий поліції, Донецький державний
університет внутрішніх справ*
науковий керівник: КРУШЕНИЦЬКИЙ
Андрій,
*викладач кафедри кримінального процесу та
криміналістики факультету № 1, капітан
поліції, Донецький державний університет
внутрішніх справ*

РОЗГЛЯД ЗАЯВ ПРО КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

В умовах сьогодення, а саме озброєного вторгнення Російської Федерації на територію України, виникає проблемне питання щодо розгляду заяв про кримінальні правопорушення в умовах воєнного стану. Збройні конфлікти на території Донецької, Луганської областей та АР Крим розпочалися ще в 2014 році, з того моменту уповноважені особи пристосувалися до розгляду справ.

Згідно з указом Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 введено воєнний стан строком на 30 діб, як зазначається у ст. 1 Закону України